

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА

підготовки магістра
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Економіка довкілля і природних
ресурсів

Силабус освітнього компонента «Екологічна економіка» підготовки магістра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Економіка довкілля і природних ресурсів

Розробник: СУР'ЯК А.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Олена ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Економіка довкілля та природних ресурсів Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 10 годин
		Практичні (семінарські) 14 год Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 88годин
ІНДЗ: немає		Консультації 8 годин
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Сур'як Алла Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, моб. 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua
Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Екологічна економіка» належить до переліку вибірових навчальних компонентів за освітнім ступенем «Магістр» що вивчає взаємозв'язок між екосистемами, соціальними спільнотами та економічними системами, а також умови, які забезпечують стійкий, невиснажливий стан і прогресивний розвиток усіх трьох систем, формування екологічно обґрунтованих пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства і пошук найбільш ефективних шляхів досягнення визначених цілей.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування системи економічних знань про форми урахування природних факторів у економічній системі виробництва, проблеми ефективного використання обмежених ресурсів, шляхи сталого розвитку економік та екологічних систем в умовах зміни ринкового середовища Завдання: - класифікувати природні фактори та фізико-біологічний, економічний, фізіологічний, соціальний підходи до оцінки екологічних процесів впливу на економіку їх вивчення та практичне використання характеризувати та застосовувати витратний та результатний підходи до економічної оцінки природних факторів. тенденції екологізації економіки, характеризувати відтворювальний механізм економіки, його складові для сталого розвитку через удосконалення економічної поведінки суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Фахові компетенції

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК9.Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати навчання

ПРН- 1.Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 7.Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН-14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

4. Структура освітнього компонента

Схема освітнього компонента денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні основи екологічної економіки						
Тема 1.Предмет і методи екологічної економіки, етапи її розвитку та функції	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 2. Природні фактори і процеси антропогенного впливу на економіку	7		1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 3. Концепція та політика сталого розвитку сучасної економіки	10		1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 4. Інституційне середовище екологічної економіки	11	1	1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Разом за модулем 1	36	2	4	28	2	20
Змістовий модуль 2. Еколого-економічна інструменти розвитку економіки						
Тема 5.Еколого-економічні інструменти розвитку сучасної економіки	9	1	1	6	1	О,ДС.,РЗ / 5
Тема 6. Методичні підходи до економічної оцінки природних факторів економічного розвитку	10	1	1	8	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 7. Оцінка економічного збитку від порушення середовища	12	1	2	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 8. Практика реалізації концепції платного природокористування в Україні	12	1	2	8	1	О,Т,РЗ/ 5
Разом за модулем 2	43	4	6	30	3	20
Змістовий модуль 3. Еколого-економічні шляхи та результати господарювання						
Тема 9. Еколого-економічні результати господарювання та основні макроекономічні показники	11	1	1	8	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 10. Поняття та оцінка рівня екологізації	8	1	1	6	-	О,ДС, ДБ,РЗ/ 5
Тема 11. Механізми екологізації економіки: теорія та практика	11	1	1	8	1	О,ДС,РЗ/ 5

Тема 12. Управління процесами екологізації та перспективи розвитку	9	1	1	6	1	О,ДС, РЗ ДБ,/ 5
Разом за модулем 3	41	4	4	30	3	20
Модульні контрольні роботи теми 1-12						40 / кожна робота окремо 10. 15.15
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Методи контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов’язковим для вивчення навчального компоненту. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов’язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час модульних контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перекладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, модульних робіт. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою (силабусом) навчальної дисципліни, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, пройти тестування по всіх темах, зробити розрахункові завдання тощо).

Перелік питань на залік

1. Предмет екологічної економіки. Еколого-економічні процеси в природо-соціо-господарських системах.
2. Природничі категорії екологічної економіки. Основні поняття екології; екосистема, біорізноманіття, продуктивність екосистем.
3. Природничі категорії екологічної економіки. Відкриті системи; вільна енергія, ентропія, негентропія системи.
4. Методичний апарат екологічної економіки. Позитивна та нормативна екологічна економіка. Макро-, мікро-, просторово-економічний аналіз.
5. Екологічна економіка та економіка довкілля. Основні положення та складові.
6. Поняття природного капіталу, класифікації, функції. Екологічна пропозиція. Оцінка функцій природного капіталу.
7. Концепція сталого розвитку. Екологічна складова концепції сталого розвитку.
8. Сильна та слабка збалансованість економіки. Індекси збалансованості. Переваги та недоліки моделей сильної та слабкої збалансованості.
9. Моделювання просторово-економічних функцій збереження природного капіталу.
10. Теоретичні передумови та основні етапи виникнення концепції сталого розвитку.
11. Теорія біосфери В.Вернадського та концепція сталого розвитку.
12. Українська школа фізичної економії.
13. Біоцентризм та концепція сталого розвитку: спільне і відмінне. Основні школи та теорії: глибинна екологія (Арне Несс), гіпотеза Геї (Джеймс Лавлок), концепція коеволюції (Richard Norgaard).
14. Принципи сталого розвитку у нормативно-правових документах України.
15. Сталий розвиток відповідно до Стратегії економічного і соціального розвитку
16. Сталий розвиток та програми економічних реформ
17. Принципи сталого розвитку у експертизі державних цільових програм.
18. Принципи сталого розвитку в установчих і стратегічних документах Європейського Союзу.
19. Україна у Рамковій конвенції ООН про зміну клімату та Кіотському протоколі.
20. Модель "зеленої економіки" у національній стратегії екологічної політики України.
21. Адміністративні інструменти екологічної політики.
22. Економічні інструменти екологічної політики.
23. Екологічна безпека в системі ринкових процесів в економіці України.
24. Напрями вдосконалення екологічної політики в Україні.
25. Сутність та складові економічного механізму природокористування.
26. Поняття та види платного природокористування.
27. Напрями вдосконалення економічного механізму раціонального природокористування в Україні.
28. Економічний оптимум забруднення.
29. Сутність еколого-трудової податкової реформи та перспективи в сучасній економіці.
30. Основні положення теорії ринкових інструментів регулювання забруднення.
31. Сутність, завдання та базові стратегії екологічного менеджменту.
32. Екологічний облік та аудит в системі екологічного менеджменту підприємства.
33. Інститут екологічного моніторингу в Україні.
34. Система стандартів екологічного менеджменту ISO 14000.
35. Добровільні інструменти екологічної політики. Екологічний маркетинг.

36. Екологічно модифіковані національні рахунки.
37. Індикатори стану енергетичної безпеки держави та їх порогові значення згідно Методики розрахунку рівня економічної безпеки України
38. Індикатори стану техніко-виробничої безпеки держави та їх порогові значення
39. Товарна структура експорту роль та частка сировини в товарному експорті, частка в експорті товарів інноваційної продукції).
40. Енергетичну незалежність : роль та місце у розвитку економіки
41. небезпечні екологічні та техногенні виклики й загрози національній безпеці держави
42. Екологічна Конституція Землі – основний закон збереження спільної природної спадщини людства для його добробуту і сталого розвитку.
43. Фізіократична економічна школа та економічна програма її представників.
44. Інституційне розв'язання еколого-економічних проблем.
45. Постнекласична економічна теорія та перспективи розвитку екологічної економіки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Васюкова Г. Т., Ярошева О. І. Екологія [Текст]: підручник / Г. Т. Васюкова, О. І. Ярошева. К. 2018. 524 с.
2. Гринів Л. С. Екологічна економіка [Текст]: навч. посіб. / Л. С. Гринів. Львів: «Магнолія . 2019. 358 с.
3. Данилишин Б. М. Економіка природокористування : підручник для аспірантів науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів К, 2018. 464 с.
4. Екологічне право України: підручник / за ред. Каракаша І. І. Одеса. 2018. С. 298-326.
5. Мельник Л. Г. Екологічна економіка: підручник Л. Г. Мельник . Суми. 2019.346 с.
6. Савченко О. Ф. Екологічна економіка: теорії, практика, юридична відповідальність : навчальний посібник / О. Ф. Савченко, А. О. Байда, А. І. Мілька. Полтава . 2019. 340 с.
7. Савченко О. Ф. Екологічна економіка : навчальний посібник / О. Ф. Савченко, О. І. Дадій. Полтава . 2021. 340 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.